

“Kaj pomeni prilagodljivost”

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA

Ali mislimo na isto stvar, ko govorimo o prilagodljivosti?

- V higienskih predpisih ni jasne definicije
- Določila o prilagodljivosti so navedena v:
 - Člen 13 Uredbe št. 852/2004
 - Člen 10 Uredbe št. 853/2004, in
 - Člen 7 Uredbe št. 2074/2005
- Države članice, ki želijo sprejeti nacionalne prilagoditve, o tem obvestijo Komisijo in druge države članice.
- V predelovalnih obratih morajo prilagoditve odobriti pristojni organi. To ne velja za prilagoditev postopkov, ki temeljijo na HACCP-u (teh ni treba odobriti)
- V naslednjih diapozitivih bomo to razložili:

Prilagodljivost v higienskem paketu: ni jasne obrazložitve.

- Uredba (EC) št. 852/2004, uvodna obrazložitev (15):
“Zahteve HACCP morajo upoštevati načela, iz Codex Alimentarius. Biti morajo dovolj prilagodljive, da so vedno uporabne, tudi v malih podjetjih. Predvsem se je treba zavedati, da pri nekaterih nosilcih živilskih dejavnosti ni mogoče identificirati kritičnih kontrolnih točk in da v nekaterih primerih dobra higienska praksa lahko nadomesti nadzor kritičnih kontrolnih točk. Prav tako zahteva po določitvi „kritičnih mej“ ne pomeni, da je treba v vsakem primeru določiti numerično mejo. Poleg tega mora biti zahteva po ohranitvi dokumentov prilagodljiva, da se zelo majhnih podjetij ne obremeni po nepotrebem.”

Prilagodljivost v higienskem paketu: ni jasne obrazložitve.

- Uredba (EC) št. 852/2004, uvodna obrazložitev (16):

“Prilagodljivost je primerna tudi za omogočanje nadaljnje uporabe tradicionalnih metod, na vseh stopnjah proizvodnje, predelave ali distribucije hrane in v zvezi s strukturnimi zahtevami za obrate. Prilagodljivost je zlasti pomembna za regije, za katere veljajo posebne geografske omejitve, tudi za najbolj oddaljene regije iz člena 299 (2) Pogodbe. Vendar pa prilagodljivost ne sme ogroziti ciljev higiene živil. Ker pa bodo vsa živila, proizvedena v skladu s higienskimi pravili, prosto krožila po Skupnosti, mora biti postopek, ki državam članicam dovoljuje prilagodljivost, v celoti pregleden. Kadar je to potrebno za rešitev nesoglasij, mora omogočati razpravo v stalnem odboru za živilsko verigo in zdravje živali, ustanovljenem z Uredbo (ES) št. 178/2002.

Prilagodljivost v higienskem paketu: ni jasne obrazložitve.

- Uredba (CE) št. 854/2004, uvodna obrazložitev (7):

“Primerno je, da se predvidi prilagoditev Uredbi (ES) št. 852/2004 in Uredbi (ES) št. 853/2004, za nekatera posebna pravila nadzora, da bi zagotovili fleksibilnost za prilagoditev posebnim potrebam obratov, ki uporabljajo tradicionalne metode, imajo nizko proizvodnost, ali se nahajajo v regijah, za katere veljajo posebne geografske omejitve. Postopek bi moral omogočiti tudi pilotne projekte, da se preveri nove pristope k higienskemu nadzoru mesa. Vendar fleksibilnost oz. prilagodljivost ne sme ogroziti ciljev higiene živil.”

Prilagodljivost v higienskem paketu: kakšen je „postopek, predviden v Uredbah 852/2004 in 853/2004 za zagotavljanje prilagodljivosti“ iz prejšnjega diapozitiva?

- Uredba (CE) št. 852/2004, člen 13: Odstopanja/prilagoditve

3. Member States may, without compromising achievement of the objectives of this Regulation, adopt, in accordance with paragraphs 4 to 7 of this Article, national measures adapting the requirements laid down in Annex II.

4. (a) The national measures referred to in paragraph 3 shall have the aim of:

(i) enabling the continued use of traditional methods, at any of the stages of production, processing or distribution of food;

or

(ii) accommodating the needs of food businesses situated in regions that are subject to special geographical constraints.

(b) In other cases, they shall apply only to the construction, layout and equipment of establishments.

5. Any Member State wishing to adopt national measures as referred to in paragraph 3 shall notify the Commission and other Member States. The notification shall:

Prilagodljivost v higienskem paketu: kakšen je „postopek, predviden v uredbah 852/2004 in 853/2004 za zagotavljanje prilagodljivosti“ iz prejšnjega diapozitiva?

- Uredba (CE) št. 853/2004, člen 10: podobne možnosti za PRILAGODITVE/ODSTOPANJA
- Države članice, ki želijo sprejeti nacionalne ukrepe o prilagoditvah glede Uredb (ES) št. 852/2004 in 853/2004, o tem uradno obvestijo Komisijo in druge države članice, ki imajo na voljo tri mesece, da pošljejo pisne pripombe.
- Države članice lahko sprejmejo nacionalne ukrepe le, če je doseženo soglasje.
- Nacionalni ukrepi brez priglasitve lahko privedejo do uvedbe postopka za ugotavljanje kršitev.

Uredba (ES) št. 2074/2005 omenja tudi uporabo prilagodljivosti za živila s tradicionalnimi lastnostmi

Uvodna obrazložitev (18):

“Potrebna je prilagodljivost, da se lahko še naprej proizvajajo živila s tradicionalnimi značilnostmi. Države članice so že odobrile odstopanja za širok izbor živil po zakonodaji veljavni pred 1. januarjem 2006. Nosilcem živilske dejavnosti bi morali omogočiti, da po tem datumu brez prekinitve uporabljajo obstoječe prakse. V Uredbah (ES) št. 852/2004, (ES) št. 853/2004 in (ES) št. 854/2004 je predviden postopek, ki državam članicam omogoča prilagodljivost.

Vendar pa gre v večini primerov, kjer je bilo odstopanje že odobreno, samo za nadaljevanja uveljavljenih praks, tako da bi uporaba popolnega priglasitvenega postopka, ki vključuje temeljito analizo tveganj, lahko pomenila nepotrebno in nesorazmerno breme za države članice. Zato bi bilo treba opredeliti živila s tradicionalnimi značilnostmi in določiti splošne pogoje zanje, z odstopanjem od pogojev iz Uredbe (ES) št. 852/2004, ob upoštevanju ciljev za varna živila.”

R Uredba (EC) št. 2074/2005 ponuja še en način za odobritve odstopanj, s preprostim obvestilom (hitrejše in manjše breme za države članice) za živila s tradicionalnimi značilnostmi

Article 7

Derogation from Regulation (EC) No 852/2004 for foods with traditional characteristics

1. For the purposes of this Regulation, 'foods with traditional characteristics' means foods that, in the Member State in which they are traditionally manufactured, are:

3. Member States granting the derogations provided for in paragraph 2 shall notify the Commission and the other Member States of this no later than 12 months after granting individual or general derogations. Each notification shall:

Ta postopek za HRANO S TRADICIONALNIMI ZNAČILNOSTI je preprostejši in lažji. Države članice uradno obvestijo Evropsko komisijo in druge države članice, vendar za komentarje ni predvideno časovno razdobje.

Ali morajo pristojni organi vsakič ODOBRITI ODSTOPANJA?

Da

(razen za izvajanje postopkov na osnovi HACCP, ki so po svoji naravi prilagodljivi)

Poglejmo, kako deluje prilagodljivost v sistemu
HACCP

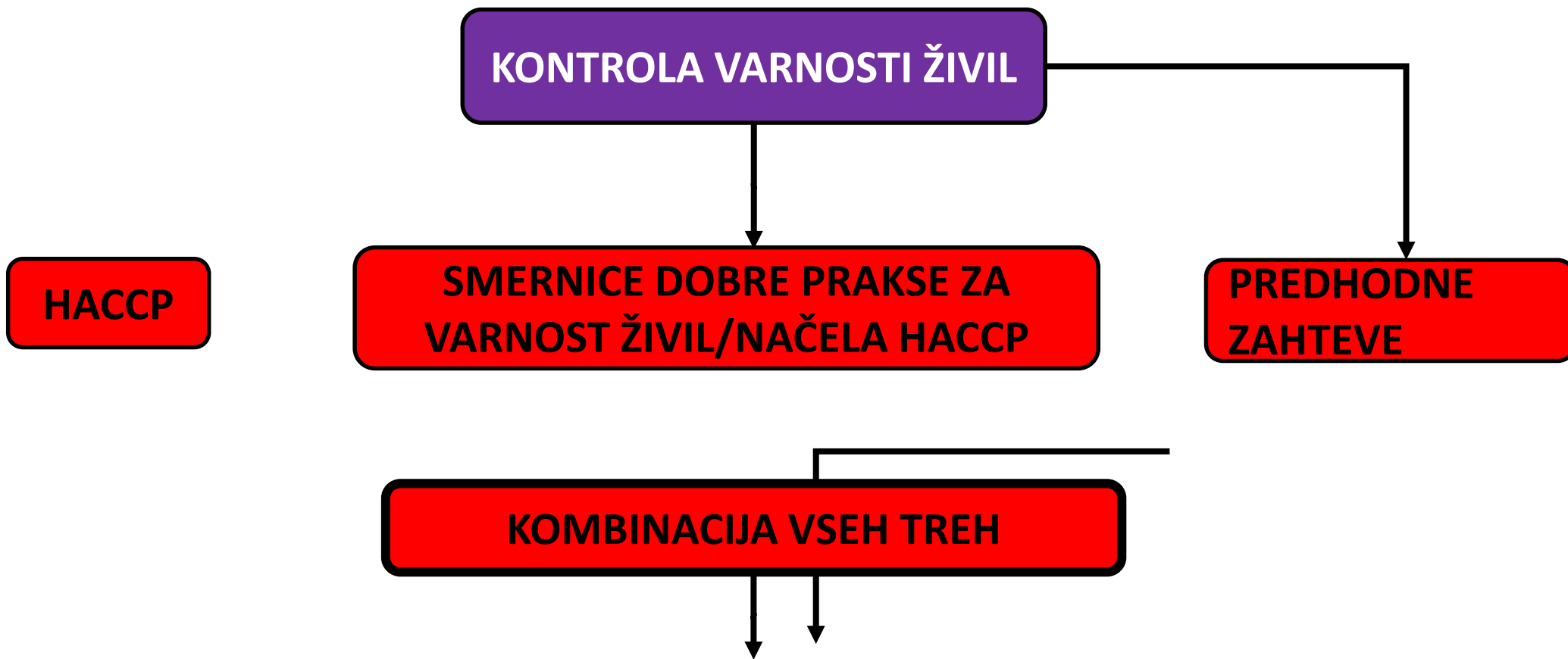
- HACCP metodologija je prilagodljiva že v samem bistvu
- Nosilec dejavnosti ne potrebuje dovoljenja za prilagoditev
- Nosilec dejavnosti ni dolžan spoštovati pravil ali izvajati postopkov, ki niso pomembni ali niso prilagojeni posebnim okoliščinam njegove dejavnosti

Navodilo o izvajanju nekaterih določb Uredbe (ES) št. 852/2004 o higieni živil

VSE SIRARNE MORAJO

Vzpostaviti sistem za stalno prepoznavanje in nadzor nad pomembnimi nevarnostmi in ga prilagoditi, kadar koli je potrebno

To lahko naredimo na različne načine

Sirarji, ki želijo prostovoljno uporabljati potrjene Smernice DHP, (kot je SDHP- Smernice dobre higienske prakse), ne potrebujejo dovoljenja za njihovo uporabo.

Včasih higienski predpisi ponujajo "nosilcem živilske dejavnosti" možnost, da sami izberejo, ali bodo izvajali določeno zahtevo ali ne. Je to prilagodljivost?

NE

To je samo pravilno izvajanje predpisov in sirarjem ni treba niti zaprositi niti jim ne moremo prepovedati tega

Oglejmo si kako deluje in nekaj primerov

Odločitev nosilca živilske dejavnosti

Kadar se uporabljajo besede "kjer je potrebno", "kjer je to primerno", "ustrezno" ali "zadostno", se nosilec dejavnosti sam odloči, ali je zahteva potrebna, primerna, ustrezna ali zadostna za dosego ciljev.

Navodilo o izvajanju nekaterih določb Uredbe (ES) št. 852/2004 o higieni živil

- **“Zadosti manevrskega prostora, ki omogoča higiensko delovanje vseh obratov”**
- **“Pogoji skladiščenja z zadostno zmogljivostjo za vzdrževanje živil pri primernih temperaturah in zasnovani tako, da omogočajo spremljanje temperatur in po potrebi, njihovo evidentiranje”**
- **“Ustrezno število umivalnikov, ki so ustrezno nameščeni”**
- **“Zagotoviti je potrebno ustrezne prostore za čiščenje, razkuževanje in shranjevanje delovnega pribora in opreme.”**

Odloča nosilec živilske dejavnosti

Ker je izraz, "kjer je potrebno", "zadostno", "primerno" v majhnih obratih težko razlagati, so nekatere države napisale smernice z namenom, da olajšajo delo proizvajalcem in inšpektorjem:

- Francija: "Razlaga prilagodljivosti"
- Španija: "Dokument za dobro izvajanje higienskega paketa v obrtnih in kmečkih sirarnah"

... NEKAJ PRIMEROV na naslednjih prosojnicah...

In v predstavitvi "prostorov in opreme"

A photograph of a kitchen or food processing area. On the left, there is a table with white plastic containers, labeled 'Sušenje' (Drying). In the center, a black metal shelving unit is filled with stacks of white plastic containers, labeled 'skladiščenje' (Storage). To the right, there is a stainless steel sink with a faucet and a yellow cloth hanging on the wall, labeled 'Čiščenje' (Cleaning). A white air conditioning unit is mounted on the wall above the shelving unit. A window is visible on the left wall. The floor is light-colored, and there are some water bottles on the floor near the sink.

Sušenje

Predelava

skladiščenje

Čiščenje

“Prostori za hrano morajo zagotoviti ustrezen delovni prostor, ki omogoča higiensko izvajanje vseh postopkov. ”(Uredba št. 852/2004)

Del za čiščenje v proizvodnem prostoru

Večnamenski umivalnik v predelovalnem prostoru

“ Na voljo mora biti ustrezno število umivalnikov, ki so na ustreznem mestu in namenjeni čiščenju rok. Korita za pranje živil naj bodo ločena od prostora za pranje rok. Po potrebi je treba zagotoviti ustrezne prostore za čiščenje, razkuževanje in shranjevanje delovnega pribora in opreme. ” (Uredba št. 852/2004)

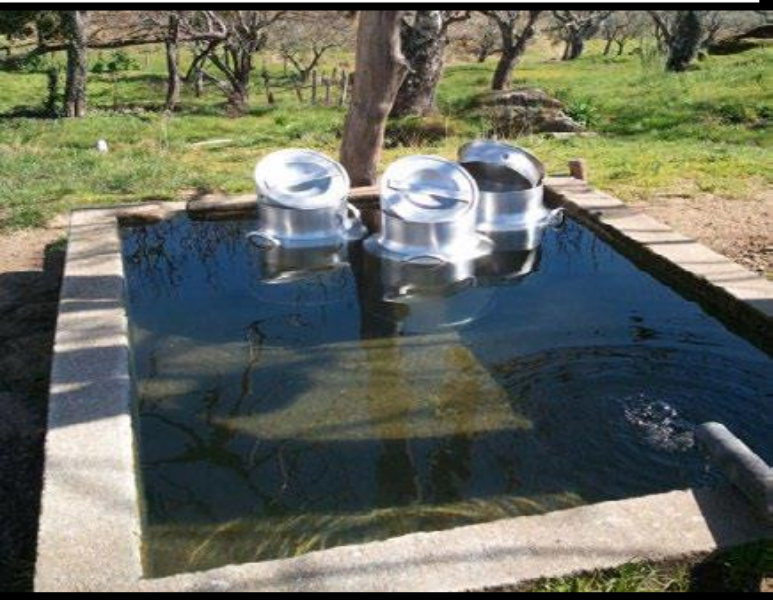

SIRARNA

STRANIŠČE V SIRARJEVI HIŠI

“Na voljo mora biti ustrezno število stranišč na splakovanje in priključenih na učinkovit sistem za odvodnjavanje (Uredba št. 852/2004):

- Morda je «primerno» stranišče v sirarjevi hiši

“Med prevozom je treba vzdrževati hladno verigo, temperatura mleka in kolostruma pa ob prihodu v obrat ne sme biti višja od 10 ° C. ” (Reg. Št. 853/2004)

- Načini kako to zagotoviti so lahko različni

Odobri pristojni organ: obstajajo tri možnosti

ODSTOPANJA / OLAJŠAVE

PRILAGODITVE

IZKLJUČITVE

Odobri pristojni organ

ODSTOPANJA OLAJŠAVE

Te situacije so običajno pospremljene z besedilom, kot je npr:

✓ *"če pristojni organi to dovolijo",*

✓ *"razen če pristojni organ ne odobri drugače",*

"z odobritvijo pristojnega organa", etc

PRIMER:

- ✓ *Država članica lahko na lastno pobudo ohrani ali vzpostavi nacionalne predpise, ki dovoljujejo uporabo surovega mleka z dovoljenjem pristojnega organa, ki ne izpolnjuje meril iz Priloge III, oddelka IX, kar zadeva števila mikroorganizmov in somatskih celic za proizvodnjo zorjenih z najmanj 60 dni zorjenja.*

(Ur.l. 853/2004, čl. 10.8.a)

Odobri pristojni organ

Siri s tradicionalnimi značilnostmi

ODSTOPANJA / OLAJŠAVE

Uredba (EC) št. 2074/2005. čl. 7

1

-Prostori, kjer so takšni izdelki izpostavljeni okolju, ki je potreben za delni razvoj njihovih značilnosti:

- a) Stene, stropi in vrata, ki niso gladka, neprepustna, ne absorbirajo ali so korozijsko odporni
- b) Naravne geološke stene, strop in tla
- c) Ukrepi čiščenje in razkuževanje ter pogostnost izvajanja le teh se prilagodijo dejavnosti, da se upošteva njihova zunanja flora

2

Vrsta materialov, iz katerih so instrumenti in oprema za pripravo, pakiranje in zavijanje teh izdelkov:

- a) Niso gladki/odporni na rjavenje
- b) Se redno vzdržujejo in so v zadovoljivem higienskem stanju ter se redno čistijo in razkužujejo

Odobri pristojni organ

Siri s tradicionalnimi značilnostmi

ODSTOPANJA / OLAJŠAVE

Uredba (EC) št. 2074/2005. čl. 7

Za namen te uredbe v državi članici, kjer se siri izdelujejo tradicionalno velja, da so ti:

- a) Zgodovinsko prepoznani kot tradicionalni proizvodi, ali
- b) **Izdelani v skladu z priznanimi tradicionalnimi postopki ali metodami ali**
- c) so tradicionalni živilski proizvodi, ki so zaščiteni s predpisi Skupnosti, nacionalnimi, regionalnimi ali lokalnimi predpisi.

Odobri pristojni organ

SIRI S TRADICIONALNIMI ZNAČILNOSTMI

ODSTOPANJA / OLAJŠAVE

Reg. (EU) ŠT. 2074/2005. ČL. 7

- ✓ KMEČKI IN OBRTNO IZDELANI SIRI TER MLEČNI PROIZVODI so živila s tradicionalnimi lastnostmi, ki so izdelani po tradicionalnih metodah.
- ✓ Združenja, ki zastopajo kmečke in obrtne proizvajalce sira in mlečnih izdelkov, lahko od svojih pristojnih organov zahtevajo kolektivne (skupne) izjeme za sire s tradicionalnimi lastnostmi.

Odobri pristojni organ

SIRI S TRADICIONALNIMI ZNAČILNOSTMI

ODSTOPANJA / OLAJŠAVE

Reg. (Eu) št. 2074/2005. čl. 7

Kakšne olajšave lahko zahtevamo?

- 1. Stene, tla, stropi, okna in vrata, površine ni potrebno, da so ravne, odporne proti koroziji ali vodoodporne**
- 1. Oprema in materiali za proizvodnjo in/ali pakiranje ni potrebno, da so ravni, primerni za čiščenje in odporni proti koroziji**

Stene, tla, stropi, okna, vrata

**Kamnita tla
in stene**

Naravna jama

Lesen strop in vrata

Stene, tla, stropi, okna,
vrata

Equipment and materials

Lesena oprema in leseni materiali

Rastlinski material (police s slamo, listi za zavijanje izdelkov, itd.)

Kamni za stiskanje

Bakreni kotli

Odobreno pri pristojnem uradu

PRILAGODITVE

Države članice lahko sprejmejo nacionalne ukrepe za prilagoditev zahtev iz Priloge II (reg. 852/2004) in III (reg. 853/2004)

- a) **Omogočiti nadaljnjo uporabo tradicionalnih metod pridelave, predelave ali distribucije hrane ali**
- b) **Zadovoljiti potrebe živilskih podjetij v regijah, za katere veljajo posebne geografske omejitve**
- c) **V drugih primerih se uporabljajo samo za gradnjo, postavitve in opremo obratov**

➤ **Država članica lahko na lastno pobudo ohrani ali vzpostavi nacionalne predpise o prepovedi ali omejitvi dajanja na trg na svojem ozemlju za surovo mleko ali surovo smetano, namenjene neposredni prehrani ljudi.**

(Uredba št.853/2004čl. 10.8.a)

Odobri pristojni organ

IZKLJUČITVE

Higienski paket izključuje nekatere dejavnosti iz svojega področja uporabe.

Države članice lahko te dejavnosti odobrijo (ali ne) z nacionalnimi predpisi

**Trgovina na
drobno**

Izključeno iz Uredbe 853/2004

✓ **Siri, ki se v celoti prodajo na kraju proizvodnje ali na lokalnem trgu končnim potrošnikom,**

Mora biti v skladu z:

a) Uredbo 852/2004 in

b) v skladu z zahtevami za surovo mleko iz Uredbe 853/2004

Odobri pristojni organ

IZKLJUČITVE

- **Evropske Smernice se nanašajo na obrate predelave mleka po EU zakonodaji (odobrene in registrirane).**
- **Odobreni obrati v skladu z zakonodajo EU lahko prodajajo svoje proizvode na celotnem ozemlju EU.**
- **Registrirani obrati lahko prodajajo le lokalno. Vsaka država članica opredeli, kaj je to lokalno.**

Ali je naša proizvodnja zaščitena in v okviru EU zakonodaje?

DA

Evropske uredbe ponujajo različna orodja:

Prilagodljivost:

Prilagoditve / odstopanja (države članice morajo zaprositi za to)

Izjeme za živila s tradicionalnimi lastnostmi (obvestilo držav članic)

Sistemi, ki temeljijo na HACPP

Možnost proizvajalcem, da izberejo svoje metode za številne zahteve Uredbe št. (ES) št. 852/2004 in št. 853/2004

Ali so izključitve (registrirani obrati) dobra rešitev, če upoštevamo omejitve trženja na lokalni trg in morajo biti tudi živila na lokalnem trgu varna?

KAKO PROIZVAJALEC ZAPROSI ZA OLAJŠAVE?

Prilagodljivost, ki jo je odobril pristojni organ:

- posamezno
- zbirno (boljša možnost): preko Združenja proizvajalcev, Zbornica,...
- zahteva se glede na državo članico opravi na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni (v Sloveniji pri pristojnem Območnem uradu).
- za izjeme v zvezi z živili s tradicionalnimi lastnostmi iz Uredbe (ES) št. 2074/2005 glej orodje 9.9